

YOSHLARNING SIYOSIY ONGI

Zebiniso Ulug'bekova

*Samarqand davlat universiteti,
Psixologiya va ijtimoiy siyosiy fanlar
fakulteti, 3-bosqich talabasi*

Annotatsiya: *Maqolada yoshlarning ijtimoiy-siyosiy ongidagi o'zgarishlar dinamikasini o'rganishning tadqiqoti, uslubiy asoslari tahlil qilingan. Shu munosabat bilan dunyoning yetakchi ilmiy markazlari, oliy ta'lim muassasalari tomonidan olib borilayotgan ilmiy tadqiqot natijalari siyosiy-falsafiy nuqtai nazardan tahlil qilinmoqda. Maqolada yoshlarning ijtimoiy-siyosiy ongidagi o'zgarishlar dinamikasini ilmiy tadqiq qilish imkoniyati yaratilgan.*

Kalit so'zlar: *yoshlarning ijtimoiy-siyosiy ongidagi transformatsiyalar dinamikasi, transformatsiyalar, transformatsiyalar jarayoni, siyosiy ong, siyosiy madaniyat, milliy va umuminsoniy qadriyatlar, ijtimoiy-siyosiy islohotlar, demokratik jarayonlar.*

Dunyoda global jarayonlarning kuchayishi, ijtimoiy-siyosiy qarama-qarshiliklarning kuchayishi munosabati bilan 2 milliarddan ortiq yoshlarning ongi va dunyoqarashini o'zgartirish uchun kurash tobora kuchayib bormoqda. Yoshlar ongi darajasi ertangi kun taraqqiyotini belgilab berishi munosabati bilan bu masala tobora global va dolzarb bo'lib bormoqda. BMT Bosh Assambleyasi yoshlarning ijtimoiy-siyosiy ongidagi o'zgarishlar dinamikasini o'rganish masalasini ustuvor yo'nalish sifatida e'tirof etdi. Bundan ko'rinib turibdiki, yoshlarning ijtimoiy-siyosiy ongidagi o'zgarishlar dinamikasini o'rganishning uslubiy asoslarini takomillashtirish, innovatsion uslub va vositalarni yaratish, ushbu tizimni rivojlantirishning samarali mexanizmlarini ishlab chiqish zarur. Shunday ekan, global o'zgarishlar jarayonida yoshlar ongida keyingi o'n yillikdagi tub o'zgarishlar jarayoni ayniqsa tashvishlanayotgani, bu jarayon jadallashib borayotgani butun dunyo olimlarini jiddiy tashvishga solmoqda. Geometrik shakldagi o'zgarish dinamikasining tez sur'ati va an'anaviy ta'lim yoki madaniyat arifmetikasining ortishi o'zaro nomutanosiblikni keltirib chiqaradi. Bu nomutanosiblik yoshlar ongi, ularni tarbiyalashda an'anaviy axloq va madaniyatga bo'lgan ijobiy munosabatni dunyoviylikka tushirib yubordi. Buni o'zimiz tarbiya olayotgan yoshlarimizning xulq-atvorida ham yaqqol ko'rishimiz mumkin.

Qizig'i shundaki, zamonaviy madaniyatlar yetib bormagan mobil dunyoda Afrikaning eng chekka qismidagi bolasi bilan rivojlangan madaniy dunyoda tarbiyalangan bolaning didi bir xil bo'lib, o'rtadagi farqlar yo'qolib bormoqda. Bu jarayon ko'plab soha mutaxassislari tomonidan axborot oqimining globallashuvi bilan bog'liq. Bu o'rinda savol tug'ilishi tabiiy. Nega butun dunyo olimlari mavjud

hukumatlar yoshlari ongida urf-odat va madaniyatlarga bo'lgan munosabatdagi farqlarning yo'qolib borayotganini salbiy hodisa sifatida baholaydilar. Bunga ijobiy hodisa yoki tabiiy jarayon sifatida qarash mumkin emasmi? Birinchidan, bu jarayonni ijobiy hodisaga qarab, o'z holatiga qo'yib bo'lmaydi. Chunki, dunyoning mavjudligi uning madaniy xilma-xilligi bilan izohlanadi. Ikkinchidan, din, axloq va madaniyatlar o'rtasidagi xilma-xillik chegarasining buzilishi insoniyat jamiyatlarining tanazzulga uchrashiga, ommaviy axloqsizlikning avj olishiga olib keladi. Uchinchidan, yoshlarning ijtimoiy-siyosiy ongidagi o'zgarishlar dinamikasi tahlil qilinmaganligi uning qaysi yo'nalishda ketayotganini bilishni qiyinlashtiradi. Shunday ekan, bu borada jahon miqyosida jiddiy izlanishlar olib borish zarur. Aslida yoshlarning ijtimoiy-siyosiy ongidagi o'zgarishlar dinamikasini o'rganish, yoshlarni an'anaviy madaniyat asosida tarbiyalash butun dunyoda yoshlarning huquqiy va siyosiy madaniyatini shakllantirishning uslubiy jihatlari, huquqiy mohiyatini tahlil qilish, shuningdek, huquqiy va siyosiy madaniyatni yuksaltirish tizimi samaradorligini ta'minlash, xususan, yoshlarning ijtimoiy-siyosiy hayotga ta'sir ko'rsatish darajasini oshirish, ularni jamiyat va jamoat ishlariga keng jalb etish, ijtimoiy-siyosiy hayotga ta'sir ko'rsatishni ta'minlash dolzarb masala hisoblanadi.

Jamiyatda yoshlarning siyosiy ongi va madaniyatidagi o'zgarishlar dinamikasi asosan turli darajada sodir bo'ladigan siyosiy qadriyatlar tizimining o'zgarishi bilan bog'liqdir. Shu nuqtai nazardan yoshlarning siyosiy ongi va madaniyatidagi o'zgarishlar xususiyatlarini jamiyatda sodir bo'ladigan o'zgarishlarni chuqur o'rganish orqalitamoliq etish mumkin. Negaki, jamiyatdagi mavjud o'zgarishlar yoshlar siyosiy ong va madaniyatning transformatsiyasiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi va ayni paytda bu uning asosiy ko'rsatkichi bo'lib xizmat qiladi. Bu borada davlatimiz rahbari Sh.Mirziyoyev o'z ma'ruzalarida “Yangi O'zbekistonni barpo etish bo'yicha biz boshlagan ulkan ishlarni yangi bosqichga ko'tarishda hal qiluvchi rol o'ynaydigan asosiy kuch aynan yoshlarimizdir” [1] deb alohida ta'kidlaydilar. Darhaqiqat, bugungi kunda yangi O'zbekiston jamiyatini isloh qilishda yoshlarning ongida qanday siyosiy qadriyatlar shakllanishi dolzarb ahamiyatga egadir. Jamiyatda yoshlar siyosiy ongi va madaniyatidagi o'zgarishlar dinamikasini jarayon sifatida o'rganayotganda, mazkur o'zgarishlarning xususiyatlarini va ularni yoshlarning turli toifalari tomonidan idrok etilishini kognitiv darajada aks ettiruvchi omil sifatida ko'rib chiqish kerak. Siyosiy ong va madaniyatdagi o'zgarishlar nafaqat jamiyatdagi mavjud ijtimoiy-siyosiy muhitga, balki turli xil guruh sifatida yoshlarning mentalitetiga ta'sirini belgilaydi,

qolaversa, bu shubhasiz Yangi O'zbekistondagi ijtimoiy-siyosiy o'zgarishlarning eng muhim shartlaridan biri bo'lib xizmat qiladi. Jamiyat ijtimoiy-siyosiy hayotidagi bunday o'zgarishlar davlat siyosiy tizimining maqsadlari va tamoyillarida aks etishi bilan birga asosan uning yo'nalishlarini ham oldindan belgilab beradi. Bu kabi jiddiy o'zgarishlar yoshlar siyosiy ongi va madaniyatining ichki tuzilishiga, uning elementlari o'rtasidagi o'zaro munosabatlarga ham ta'sir ko'rsatadi.

Xulosa qilib aytganda, yoshlarning ijtimoiy-siyosiy ongidagi o'zgarishlar dinamikasini o'rganish bo'yicha tadqiqotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, dunyoda ro'y berayotgan global o'zgarishlarning yoshlar ongiga ta'sir qilishning minimal va maksimal darajasini aniqlash. hamjamiyat tomonidan uning salbiy oqibatlarini bartaraf etish bo'yicha keng ko'lamlil tadqiqotlar olib borish, qolaversa, yoshlarni dunyo mamlakatlarini demokratik rivojlantirishda muhim strategik kuch sifatida e'tirof etish, yoshlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishga yo'naltirilgan huquqiy va tashkiliy dasturlar ishlab chiqishga qaratilgan. zamonaviy dunyoda yoshlarning ehtiyojlari, manfaatlari va huquqlarini to'liq ta'minlash va himoya qilish, shuningdek, o'sib kelayotgan yosh avlod vakillari manfaatlarini umuminsoniy manfaatlar bilan uyg'unlashtirishga sabab bo'lishi bilan bog'liq holda uning ma'muriy va ijtimoiy funktsiyalarini to'liq amalga oshirish; boshqa qatlamlar vakillarining manfaatlariga qarama-qarshilik qilmasdan.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Shtompka, P. Sosiologiya. Analiz sovremennogo obshestva. M: Logos, 2005.- 664 bet.
2. Abdurahmanova, M. (2021). LEGAL FUNDAMENTALS OF LAND RESOURCES OF USANCE TO ACHIEVE ECONOMIC EFFICIENCY. Экономика и финансы (Узбекистан), (Спецвыпуск 4), 187-189.
3. Atadjanova, M. A. (2016). Animatic mythology and its functional nature in the current Uzbek prose. Молодий вчений, (1), 290-294.
4. Otajonova, M. (2020). The semantic functions of myth in an artistic context. Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR), 9(11), 225-229.
5. Ergashevna, S. N. (2021). LATEST DEVELOPMENT OF THE ART OF BAKHSI IN UZBEKISTAN. ANGLISTICUM. Journal of the Association-Institute for English Language and American Studies, 10(8), 49-55.
6. Kayumov, N., Uzokov, J., Alyavi, B., Bekzod, K., Madjidov, I., & Mukhamedova, M. (2022, June). Circulating exosomal biomarkers in patients with coronary artery disease and metabolic syndrome. In European journal of clinical investigation (Vol. 52). 111 RIVER ST, HOBOKEN 07030-5774, NJ USA: WILEY.